

Equine Cultures in Transition: Human-horse relationship in theory and practice: changing concepts of interaction and ethics, Sztokholm 27-29 października 2016 r.

W dniach 27-29 października 2016 r. w Sztokholmie odbyła się konferencja „Equine Cultures in Transition: Human-horse relationship in theory and practice”. Pretekstu do spotkania badaczy reprezentujących różne dyscypliny i praktyków dostarczył projekt „Horse Cultures in Transition. Interaction and Ethics between Human and Horse in Sweden and Poland” realizowany dzięki wsparciu Foundation for Baltic and East European Studies przez grupę młodych badaczy pod kierownictwem historyka idei z Södertörn University Ulli Ekström von Essen. Z roli organizatora świetnie wywiązało się Centre for Studies in Practical Knowledge Södertörn University. Na miejsce obrad wybrano piękny gmach Royal Swedish Academy of Agriculture and Forestry przy Drottninggatan.

Temat konferencji stanowiły wzbudzające ostatnio coraz większe zainteresowanie świata nauki, szeroko rozumiane interakcje pomiędzy człowiekiem a koniem. W interdyscyplinarnej dyskusji wzięli udział przedstawiciele różnych nauk humanistycznych, społecznych, przyrodniczych i medycznych aż z dwunastu państw – oprócz Szwecji, z Australii, Austrii, Brazylii, Finlandii, Holandii, Kanady, Niemiec, Norwegii, USA, Wielkiej Brytanii oraz Polski. Nasz kraj w tym międzynarodowym gronie reprezentowały Magdalena Gajewska z Uniwersytetu Gdańskiego oraz autorka niniejszego sprawozdania – Małgorzata Śliż-Marciniec z Akademii Pomorskiej w Słupsku (referat „Horseback riding education of Cracow University’s students in the first half of the 19th century”).

Program trzydniowych obrad był niezwykle obfity, obejmował bowiem blisko czterdzieści referatów, wykładów i prezentacji. Przedstawione zostały one w ramach trzynastu sesji, przy czym ze względu na ograniczenia czasowe część z nich musiała odbywać się równolegle.

Program przewidywał trzy wykłady wprowadzające: „Ethics of Training and Riding” cenionego australijskiego filozofa prof. Paula Pattona z University of New South Wales, „Leadership practices in horse human relationships” kulturoznawcy prof. Anity Maurstad z The Arctic University of Norway oraz „Tails from the field: Strategising social science research on equine culture” popularnej australijskiej antropolog kultury prof. Kirrilly Thompson z Central Queensland University. Ponieważ nie sposób omówić tutaj wszystkich referatów, ograniczę się do zaledwie paru wybranych.

Nadzwyczaj egzotyczną, z polskiego punktu widzenia, problematyką zwracał uwagę referat Miriam Adelman z Universidade Federal do Paraná w Kurytybie, za-

tytułowany „Ciroulus e crioulistas. A southern Brazilian equestrian culture in changing wordl”. Brazylijska badaczka przedstawiła socjologiczną analizę fenomenu użytkowania i hodowli koni Criollo. Szczególnie zaakcentowana została przy tym kwestia zaangażowania kobiet w różne jej przejawy (rodeo, pokazy hodowlane).

Bardzo interesujące ze względu na otwierające się możliwości studiów porównawczych było również wystąpienie Anny Backman pt. „Read my works, and judge who is right” – A discours analysis of Academy Equerry Johan Leven Ekelund’s Manuals”. Przybliżyło ono słuchaczom frapującą, aczkolwiek całkowicie nieznaną w Polsce, postać osiemnastowiecznego szwedzkiego mistrza Johana Leven Ekelunda oraz jego spuściznę piśmienniczą. Obejmuje ona m.in. podręcznik jazdy konnej, uznawany za najstarszą tego typu pracę w Szwecji.

Konieczne trzeba również wspomnieć o prezentacji Kendry Coulter z kanadyjskiego Brock University – „Work Horses, Co-Workers, Job Creators: Human – Horse Labour in Transition and the Potentail for Human Jobs”, świetnej analizie zmian, jakim podlegał stosunek ludzi do pracy koni i związanych z tym skomplikowanych relacji łączących oba te gatunki na przestrzeni dziejów.

Nie można także pominąć referatu Magdaleny Gajewskiej – „Grudziądz Seat”; Uhlan’s Narration about Horses ant its translation in Contemporary Polish Equine Culture”. Stanowi on ciekawą próbę przedstawienia wpływu ukształtowanej jeszcze w II Rzeczypospolitej w Centrum Wyszkozenia Kawalerii w Grudziądzu tradycji kawalerskiej na współczesną polską, w znacznym stopniu sfeminizowaną, kulturę jeździecką. Co więcej, autorka dowodzi, że te, mające źródło w latach 20. i 30. XX w., wyobrażenia mają decydujący wpływ na kształt dyskursu na temat koni w dzisiejsze Polsce.

Na uwagę zasługuje też wystąpienie Karen Dalke oraz Megan Olson Hunt z University of Wisconsin – Green Bay zatytułowane „Becoming the Other: A Case Study of Mustang Acculturation”. Amerykańskie badaczki przedstawiły rezultaty przeprowadzonego w 2013 r. eksperymentu mającego za zadanie porównanie wzorców zachowań mustangów oraz koni domowych celem oceny możliwości przekazania części zwierząt do adopcji osobom prywatnym. Wyniki okazały się pozytywne – wzorce zachowań obu grup koni nie odbiegały od siebie w sposób znaczący.

Organizatorzy konferencji nie szczędzili wysiłków, aby całe obrady przebiegały w miłej, a zarazem twórczej atmosferze. W tym miejscu trzeba szczególnie podkreślić zasługi Mari Zetterqvist Blokhuis. Należy zaakcentować także duże zaangażowanie uczestników konferencji. Nieomalże każdy z referatów dawał asumpt do mniej lub bardziej gorącej dyskusji.

Podsumowując, sztokholmskie spotkanie trzeba uznać za wyjątkowo udane. Dzięki wymianie doświadczeń, możliwości zapoznania się z najnowszymi pracami uznanych na arenie międzynarodowej uczonych oraz aktualnie obowiązującymi trendami metodologicznymi i ideami otwarło ono nowe pola badawcze i zainspirowało do dalszych naukowych poszukiwań.

MAŁGORZATA ŚLIŹ-MARCINIEC
AP SŁUPSK

